

Cvičení 6 - poznámky k úloze 10:

- z rovnoběžek jsou geodetikami pouze „vnější“ ($u=0$) a „vnitřní“ ($u=\pi$) křivky. (Viz př. 6)
- Clairautova rovnice:

$$(a + b \cos u(t)) \cos \alpha(t) = K \quad (\star)$$

- $K=0$ $\Rightarrow \cos \alpha(t) = 0$ ... křivky protínají

rovnoběžky pod pravým úhlem $\rightarrow$ poledníky
($v = \text{konst.}$)

- $K \neq 0$: $u = u(t)$, $v(t) = t$
zřejmě $|K| \leq a + b$ (jinak $(\star)$ nemá řešení)

$$\cos \alpha = \frac{a + b \cos u}{\sqrt{b^2 (u')^2 + (a + b \cos u)^2}}$$

$$\rightarrow u' = \pm \frac{(a + b \cos u) \sqrt{(a + b \cos u)^2 - K^2}}{K b}$$

(a) $0 < |K| < a - b$: $|u'| \geq \varepsilon > 0$ všude

$\Rightarrow$ max. řešení monotónní, úperiodické
 $\rightarrow$ „spirály“ podél toru

(b) $|k| = a - b$:

(b1) křivka má bod na vnitřní rovnoběžce ($u = \pi$)
 $\Rightarrow$ celá křivka splývá s touto rovnoběžkou
(jednosměrnost geodetik!)

(b2) křivka nemá bod na vnitřní rovnoběžce
 $\Rightarrow u' \neq 0$ všude, u monotónní, $u(t) \rightarrow \pm\pi$,
 $t \rightarrow \pm\infty$ (geodetika se asymptoticky blíží
k vnitřní rovnoběžce)

(c) $a - b < |k| < a + b$:

řezání musí splývat v každém bodě

$$|\cos u| \geq \frac{|k| - a}{b} > -1$$

$\Rightarrow$ celá křivka leží v části toru mezi dvěma
rovnoběžkami (vnější strana), řezání je
periodické.

(d) $|k| = a + b$: vnější rovnoběžka

obrázky: www.rdrop.com/~whelf/math/torus/geodesics.html